



บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาคือปัจจัยขั้นพื้นฐานในการพัฒนาประเทศและเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมให้คนเรามีชีวิตความเป็นอยู่ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมดีขึ้น เนื่องจากความเจริญและความเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีและอัตราการเพิ่มอย่างรวดเร็วของประชากรมีผลกระทบต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของประเทศที่กำลังพัฒนา เช่น ประเทศไทยเป็นอย่างมาก รัฐบาลจึงพยายามหาทางที่จะปรับปรุงและแก้ไขโดยตระหนักถึงคุณภาพของคนเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด เพราะคนจะมีชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุขในสังคมเมื่อสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้และเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปแล้วว่า การศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่จะทำให้คนรู้จักคิด แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง ทำให้คนมีโอกาสที่จะพัฒนาความสามารถของคนอย่างเต็มที่ ให้มีความรู้ คิดเป็น ปฏิบัติเป็น และมีงานทำอันจะเป็นประโยชน์ต่อการแก้ปัญหาที่จะต้องเผชิญในชีวิตประจำวันและสามารถดำรงชีวิตได้อย่างเป็นสุขในสังคม สำหรับสังคมไทยการศึกษาเป็นตัวกำหนดสภาพของบุคคลในสังคมเพราะสังคมไทยต้องการคนที่มีความรู้เพื่อเป็นบันไดก้าวไปสู่การยอมรับนับถือ การยกย่อง และการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้

โมแฮมมัด อับดุลกาเคร์ (2520 : 1) กล่าวว่าการศึกษาหรือความไม่เพียงพอทางการศึกษาเป็นอันตรายอย่างยิ่งต่อความมั่นคงของชาติ ซึ่งอาจถึงขั้นวิกฤตต่อเสรีภาพของประเทศได้ การให้การศึกษาแต่เพียงเด็กเท่านั้นยังไม่เป็นการเพียงพอที่จะส่งเสริมให้ประเทศก้าวหน้าไปเท่าที่ควร จำเป็นต้องให้การศึกษาแก่ผู้ใหญ่ซึ่งเป็นบุคคลที่อยู่ในวัยอันเป็นกำลังผลิตของประเทศควบคู่ไปกับการศึกษาของเด็กด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศที่ค่อยพัฒนาเพียงใด การให้การศึกษาแก่ผู้ใหญ่จึงมีความจำเป็นมากขึ้นเพียงนั้น (เกรียง เอี่ยมสกุล 2514 : 6)

เนื่องจากความตื่นตัวในเรื่องการศึกษาและความต้องการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นของประชากรในประเทศอยู่ในระดับที่สูงขึ้นเกินความสามารถของรัฐที่จะสนองความต้องการนี้ได้

อย่างทั่วถึง ทำให้มีคนเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่มีโอกาสได้รับบริการทางการศึกษาของรัฐ ซึ่งรัฐบาลเองก็ได้ตระหนักถึงปัญหาเหล่านี้ และพยายามที่จะรณรงค์เพื่อขจัดปัญหาให้หมดไป โดยจะเห็นได้จากนโยบายทางการศึกษาของรัฐบาลในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติตั้งแต่ฉบับพุทธศักราช 2520 เป็นต้นมา ได้ส่งเสริมการศึกษาทุกระดับทุกประเภทและเปิดโอกาสให้บุคคลได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกันภายใต้ขอบเขตที่รัฐกำหนดตามสติปัญญาความสามารถของแต่ละบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 พุทธศักราช 2525-2529 (สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2524: 247) ได้บรรจุนโยบายทางการศึกษานอกโรงเรียนไว้มีสาระสำคัญ คือ

1. เร่งรัดการจัดการศึกษานอกโรงเรียนให้มีความคุณภาพและปริมาณยิ่งขึ้น ให้ประชาชนสามารถประกอบอาชีพให้สอดคล้องกับความต้องการกำลังคนในการพัฒนาประเทศ รวมทั้งการสร้างทักษะให้รู้จักคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็นและประกอบธุรกิจเป็น

2. ระดมทรัพยากรต่าง ๆ จากท้องถิ่น รัฐและเอกชนมาใช้ในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนให้มากขึ้น และสอดคล้องกับความต้องการของสังคมและท้องถิ่นโดยหลักความร่วมมือและการประหยัดเป็นสำคัญ เพื่อจะได้จัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้กระจายออกไปอย่างทั่วถึงและเป็นสัดส่วนที่เหมาะสม

3. จัดการศึกษานอกโรงเรียนให้ประสาน เสริมสร้าง และต่อเนื่องให้เพียงพอ กับสิ่งที่การศึกษาในระบบโรงเรียนได้สร้างความรู้พื้นฐานไว้สนับสนุนและส่งเสริมให้แหล่งวิชาการและแหล่งนันทนาการในรูปต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนได้รับความรู้ ทักษะและความเพลิดเพลิน

4. ส่งเสริมและสนับสนุนสื่อมวลชนให้บทบาทในการเผยแพร่ความรู้อันเป็นประโยชน์แก่การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ เป็นสื่อในการถ่ายทอดค่านิยม เจตคติที่ดี ตลอดจนภาษาศิลปวัฒนธรรม จริยธรรม ซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องวางมาตรฐานการให้สื่อมวลชนจึกรายการและผลิตรายการเพื่อการศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน

จะเห็นว่าจัดการศึกษานอกโรงเรียนเป็นการจัดการศึกษาเพื่อแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าที่ตรงเป้าหมายอย่างยิ่ง เพราะเป็นการจัดการศึกษาให้กับบุคคลที่อยู่ในวัยอันเป็นกำลังผลิตของประเทศและเป็นการช่วยลดย่างว่างทางการศึกษากว้าง จากสถิติ 2522 มีประชากรที่อยู่ในวัยเรียน (อายุระหว่าง 4-24 ปี) ทั้งสิ้นประมาณ 23 ล้านคน แต่ประชากรที่

อยู่ในวัยเรียนนี้อยู่ในระบบโรงเรียนเพียง 9.5 ล้านคน แสดงว่ายังมีประชากรที่อยู่ในวัยเรียน แต่อยู่นอกโรงเรียนอีกกว่า 13 ล้านคน และเมื่อรวมกับประชากรที่อยู่นอกวัยเรียน (อายุ 25 ปีขึ้นไป) อาจกล่าวได้ว่า 80% ของประชากรทั้งหมดจะอยู่นอกโรงเรียนซึ่งไม่มีโอกาสได้เรียน (สมาคมสตรีอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย 2525: 16) ดังนั้นในแผนพัฒนาการเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 รัฐบาลจึงประกาศที่จะลดอัตราผู้ไม่รู้หนังสือจากร้อยละ 14.5 ในปี 2524 เป็นร้อยละ 10.5 ในปี 2529 โดยการรณรงค์การไม่รู้หนังสือแห่งชาติเพื่อเพิ่มจำนวนผู้รู้หนังสือ ด้วยเหตุนี้งานการศึกษาออกโรงเรียนจึงมีความสำคัญมากขึ้นในการจัดการศึกษาในประเทศไทยเพื่อให้ประชากรที่พ้นวัยเรียนและประชากรที่ขาดโอกาสทางการศึกษาได้มีโอกาสในการศึกษามากขึ้น (บุหงา วัฒนะ 2521: 1) กระทรวงศึกษาธิการซึ่งมีหน้าที่จัดการศึกษาให้กับประชากรของประเทศเห็น ความสำคัญในการที่จะพัฒนาประชากรที่อยู่นอกโรงเรียนให้มีคุณภาพ โดยจัดตั้งกรมการศึกษานอก-โรงเรียนเพื่อจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่องให้กับประชากรนอกวัยเรียนที่ไม่มีโอกาสได้เรียนใน โรงเรียนภาคปกติ (อุณา นพคุณ 2523: 37) งานการศึกษานอกโรงเรียนที่สำคัญประเภท หนึ่งของประเทศไทยคือการจัดการศึกษาผู้ใหญ่ซึ่งได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่พุทธศักราช 2483 เป็นต้นมา (สุกร ศรีแสน 2521: 12) และได้เพิ่มความสำคัญมากขึ้นตามลำดับจนถึงปัจจุบัน ซึ่งสุนทร สุนันท์ชัย (2519: 28) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการศึกษาผู้ใหญ่ว่า

การศึกษาผู้ใหญ่มีบทบาทต่อบุคคลและต่อสังคมในการสอน
ให้อ่านออกเขียนได้ ช่วยให้ประชาชนได้มีความรู้ มีโอกาส
เลื่อนฐานะทางสังคม ช่วยให้รู้และเข้าใจเจตคติทางการ
เมือง และที่สำคัญคือช่วยให้บุคคลได้รู้และแก้ไขปัญหา
ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันได้ ฉะนั้นเมื่อพิจารณาลักษณะโดยทั่วไป
ไปแล้วจะเห็นว่าการศึกษาเป็นเครื่องมือที่จะทำให้คนคิด เป็น
เกิดความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการแก้ปัญหาในด้าน
ต่าง ๆ ได้ รวมทั้งปลูกฝังวัฒนธรรมที่ดีหรือพฤติกรรมอื่น ๆ
ที่จะทำให้คนเหล่านั้นมีชีวิตอยู่ได้อย่างดีในสังคม

การจัดการศึกษาผู้ใหญ่ในประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งสายสามัญยังมีข้อบกพร่อง
อีกมาก คงจะพบได้จากการวิจัยของกรมวิเทศสหการเกี่ยวกับสภาพปัญหาทั่วไปของการเรียน
การสอนศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญระดับที่ 1-5 อิงหลักสูตรการเรียนภาคปกติ บุคลากรคณาบริหาร

และธุรการกับการจัดการศึกษาผู้ใหญ่ก็ไม่มีความรู้ความเข้าใจหรือไม่ได้รับการฝึกอบรมมาโดยตรง ครูส่วนใหญ่จะกำกับการสอนเหมือนกับในโรงเรียนภาคปกติและไม่ตั้งใจสอน เนื่องจากความเหนื่อยหน่ายจากงานสอนในเวลากลางวัน คำว่าเรียนที่จัดไว้เฉพาะหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่ระดับต่าง ๆ ยังไม่มี ต้องอาศัยตำราเรียนที่ใช้ในภาคปกติ ก่อให้เกิดปัญหาความไม่เหมาะสมระหว่างตำราเรียนกับระยะเวลาของการเรียน อุปกรณ์ในโรงเรียนผู้ใหญ่ขาดแคลนมาก เพราะต้องยืมอุปกรณ์การสอนจากโรงเรียนภาคปกติ ทำให้การเรียนการสอนไม่สัมฤทธิ์ผลเท่าที่ควร นักศึกษาผู้ใหญ่ส่วนมากมีปัญหาในเรื่องพื้นฐานความรู้ไม่เท่าเทียมกันและการออกกลางคันมีมาก ก่อให้เกิดความสูญเปล่าทางการศึกษา (วิรากร มดุงชีวิต 2518: 16) ดังนั้นเพื่อให้การจัดการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่มีประสิทธิภาพมากขึ้นตลอดจนมีความสอดคล้องกับปรัชญาการศึกษาเพื่อชีวิตและสังคม กระทรวงศึกษาธิการโดยกรมสามัญศึกษา กองการศึกษาผู้ใหญ่ (ปัจจุบันเปลี่ยนเป็นกรมการศึกษานอกโรงเรียน) ได้พัฒนาหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่ระดับที่ 1-4 เป็นการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 1-4 (กระทรวงศึกษาธิการ, กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2522: คำนำ)

ส่วนการศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญระดับที่ 5 ได้เปลี่ยนแปลงจากหลักสูตรพุทธศักราช 2518 เติมให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน กล่าวคือการศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญระดับที่ 5 เป็นการศึกษาขั้นต่อเนื่องเพื่อให้ผู้ที่เรียนจบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นได้มีโอกาสศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายต่อไป และจะได้มีโอกาสเรียนต่อในชั้นอุดมศึกษาและใช้หลักสูตรเดียวกันกับหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายภาคปกติ กรมวิชาการ พุทธศักราช 2524 ซึ่งมีจุดมุ่งหมายของหลักสูตรดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2526: 116)

1. เพื่อให้ผู้เรียนเป็นคนคิดเป็น ทำเป็น รู้จักแก้ปัญหาข้อบกพร่องด้วยวิธีการแห่งปัญญาและสันติวิธี
2. เพื่อให้ผู้เรียนได้มีความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ถูกต้องในการประกอบอาชีพ ใฝ่รู้ช่องทางในการประกอบสัมมาอาชีพที่เหมาะสมกับตน เพื่อสร้างสรรค์ความเจริญของท้องถิ่นและประเทศชาติ
3. เพื่อให้ผู้เรียนเป็นพลเมืองดี ดำรงชีวิตบนพื้นฐานของคุณธรรม มีระเบียบวินัย รู้จักหน้าที่ เคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น มีความสำนึกในการเป็นคนไทยร่วมกัน

ใช้สติปัญญาในการดำรงไว้ซึ่งความมั่นคงของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

ในบรรดาวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่อายุสามัญระดับที่ 5 วิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาที่สำคัญและมีประโยชน์ เนื่องจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากลที่คนทั่วโลกใช้ในการติดต่อสื่อสารกัน ผู้ที่มีความรู้สูงมีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษก็จะมีโอกาสก้าวหน้าในงานอาชีพและสามารถศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นได้มากกว่าและดีกว่าผู้ที่ไม่รู้ภาษาอังกฤษ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลรัตน์ จรัสศรี (2525: 107) ที่พบว่าภาษาอังกฤษเป็นสิ่งจำเป็นในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ทั้งยังช่วยให้มีความก้าวหน้าทางวิทยาการเทคนิคใหม่ ๆ ที่เผยแพร่โดยอาศัยภาษาอังกฤษ ตำราหรือหนังสือภาษาอังกฤษ ซึ่งมีผู้ใช้อย่างกว้างขวางในทุกสาขาวิชาทั้งในทางอักษรศาสตร์ สังคมศาสตร์และวิทยาศาสตร์อีกด้วย มีผู้กล่าวว่ายิงเทคโนโลยีด้านการคมนาคมและการสื่อสารเจริญก้าวหน้ามากเท่าใดภาษาอังกฤษก็จะมีบทบาทสำคัญต่อคนไทยมากขึ้นเท่านั้น ดังนั้นคนไทยจึงควรได้รับการส่งเสริมให้ได้เรียนรู้ภาษาอังกฤษอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ในการดำรงชีวิตประจำวันและการประกอบอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นพมาศ รัตนปริกากุล (2523: 79) ที่ว่าภาษาอังกฤษเป็นวิชาที่มีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันของเด็กและยังจำเป็นต้องให้มีการเปิดสอนในประเทศไทยต่อไป

เนื่องจากหลักสูตรภาษาอังกฤษของโรงเรียนผู้ใหญ่สามัญระดับที่ 5 ใช้หลักสูตรเดียวกันกับหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายภาคปกติ แต่ปัญหาและอุปสรรคด้านการเรียนการสอนอาจแตกต่างกันเนื่องจากปัจจัยต่าง ๆ เช่น เวลาเรียน ระยะเวลาที่ใช้เรียน ความรู้พื้นฐานของผู้เรียนหรือความพร้อมของผู้เรียนซึ่งแตกต่างไปจากผู้เรียนภาคปกติ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับที่ 5 ที่มีต่อหลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษในค่านจุดมุ่งหมาย เนื้อหาวิชาและเวลาที่กำหนด กระบวนการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนเพื่อจะได้นำผลการวิจัยมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน รวมทั้งหลักสูตรเพื่อให้เหมาะสมและสามารถสนองความต้องการของผู้เรียนและบรรลุจุดประสงค์ของหลักสูตร

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาผู้ใหญ่เกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่เกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่ระดับที่ 5 วิชาภาษาอังกฤษในค่านจุดประสงค์ เนื้อหาวิชาและเวลา

ที่กำหนด กระบวนการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลการเรียน

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับที่ 5 ที่มีต่อหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญระดับที่ 5 พุทธศักราช 2524 วิชาภาษาอังกฤษ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ อาจารย์ที่สอนภาษาอังกฤษระดับที่ 5 และ นักศึกษาผู้ใหญ่ระดับที่ 5 ที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษจากโรงเรียนผู้ใหญ่ในกรุงเทพมหานคร

2. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาผู้ใหญ่เกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่ระดับที่ 5 วิชาภาษาอังกฤษในค่านิยมประสงค์ เนื้อหาวิชาและเวลาเรียนที่กำหนด กระบวนการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอนและการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

3. ระยะเวลาสำรวจระหว่าง 19 กุมภาพันธ์ - 19 มีนาคม พุทธศักราช 2529

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญระดับที่ 5 วิชาภาษาอังกฤษ พุทธศักราช 2524.

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ตอบแบบสอบถามด้วยตนเองด้วยความเต็มใจ

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

โรงเรียนผู้ใหญ่ระดับที่ 5 หมายถึง โรงเรียนผู้ใหญ่สายสามัญระดับที่ 5 ของกรมการศึกษานอกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร ซึ่งเทียบเท่ากับระดับมัธยมศึกษาตอนปลายภาคปกติ ของกรมสามัญศึกษา

หลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษสายสามัญระดับที่ 5 หมายถึง หลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษ ประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย ฉบับพุทธศักราช 2524

อาจารย์ หมายถึง ผู้ที่กำลังสอนวิชาภาษาอังกฤษในโรงเรียนผู้ใหญ่ระดับที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2528 ในกรุงเทพมหานคร

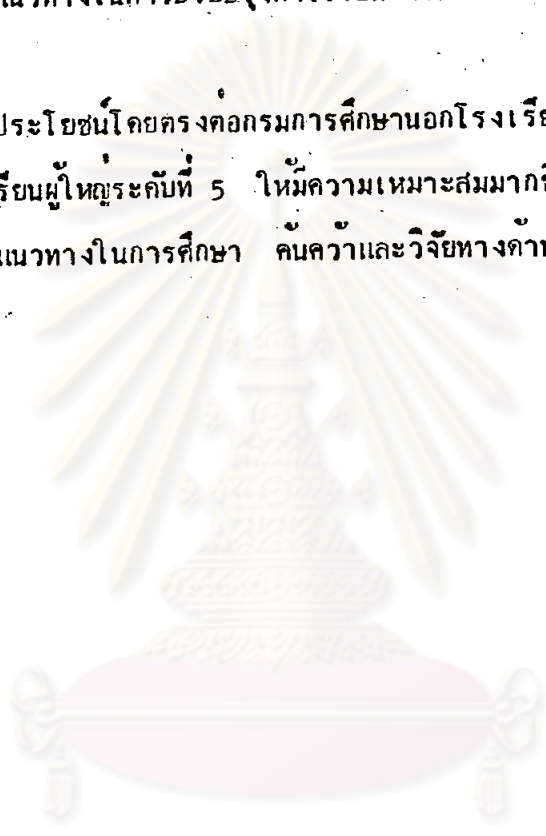
นักศึกษาผู้ใหญ่

หมายถึง

ผู้ที่กำลังเรียนวิชาภาษาอังกฤษในโรงเรียน
ผู้ใหญ่ระดับที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา
2528 ในกรุงเทพมหานคร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ
2. เพื่อเป็นประโยชน์โดยตรงต่อกรมการศึกษานอกโรงเรียนในการปรับปรุงหลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษในโรงเรียนผู้ใหญ่ระดับที่ 5 ให้มีความเหมาะสมมากขึ้น
3. เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา ค้นคว้าและวิจัยทางด้านหลักสูตรในโอกาสต่อไป



ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย